

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST.

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8
fel oldal 16 — nyolczad oldal ... 4

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

«Bátran és híven előre.»

A Kath. Tanügyi Tanács kinevezett egyházi elnöke, dr. Jordán Károly apátplebános a Tanácsnak március hó 30-án tartott ülésén foglalta el elnöki tisztét, mely alkalommal programmszerű beszédben jelölte meg az utat, melyen a Tanács működését vezetni óhajtja. Az elnöki székfoglaló beszédéből adjuk a következőket:

A nyilvánosság terere vitt kérdések közt egy sines ma, nemcsak egyházunkra, de edes hazánkra és a szociális életre nézve is, fontosabb, kihatóbb kérdés a keresztény szellemű nevelés és tanítás kérdésénél. Ennek szerencsés elővitelétől és felvirágoztatásától függ nagyrésztben a szebb és jobb jövő, a nép közjáva, a családok boldogsága, az egyesek megelégedése! Sőt mondhatom, a keresztény szellemű nevelés forrása még a magyar nemzeti haladásnak és fejlődésnek, a magyar nemzet megizmosodásának is!

Napoleon, aki jól ismerte korát és az emberket, egyszer így szölt az államtanácshoz: «Akár republikánus, akár monarchikus, akár katolikus, akár vallástalan társadalmat akartok, erre a polgárokat az iskolában kell nevelni.» — És aztán így folytatta: «Én a társadalom emelkedését akarom. Nem akarhatom tehát a vallástalanságot, hanem akarom kell a polgárok válláserkölesi nevelését!»

Es igen helyesen. Mert vallásos érzület nélkül nincs megbízhatóság, nincs becsület, nincs szeretet; nincs hazaszeretet, nincs alattvalói hűség! S mert az állam sohasem áll biztosabban, mint ha a polgárok vallásos érzületére támaszkodhatnak!

Oly igazság ez, melyet sem letagadni, sem eldisputálni nem lehet!

Mit akar hát az a szellem, az a törekvés, mely a felvilágosodás hamis cégére alatt Európaszerte hadat üzen ma a vallásos nevelésnek, — mely századokon át békevel birt intézeteinkből, iskoláinkból ki akarja zárni az Istent, a vallást, a hitet, a keresztet, az imát? Talán így fog majd

fellendülni a tudomány; talán így lesz majd boldog és megelégedett az ember; — talán így lesz nagy és dicső a hon? Oh! a tudomány vallás nélkül olyan könyv, melyből hiányzik a kezdet és a vég! S a hon? Fennállhat-e ország vallás nélkül? Nem tudom! De hogy az ilyen ország, mely nélkülözheti a vallást, csak rabszolgákból állhat, az erős meggyőződésemmel! A vallástalan, a hitetlen, az istentelen ember boldogságáról és megelégedéséről pedig jobb ha nem is beszélek!

— Azért Uraim! mi szilárd meggyőződésünket követve, egész jó lélekkel, nyugodtan maradhatunk a keresztény nevelés, a vallásos iskola hívei és munkásai! — Mi a legjobb uton járunk, mikor arra törekszünk, hogy a haza reménye, virága, a haza minden polgára, a szükséges és hasznos ismeretek elsajátítása mellett tisztességes, öntudatos, jellemes, becsületes ember is legyen! — Hogy úgy szeresse hazáját, mint ahogy ragaszkodik egyházához, s hogy becsülje meg, de nagyon, azt a hitet, melyben van boldogsága, reménye, vigasztalása, ereje, üdve, mely neki az élet terhét megkönnyíti s megszerzi számára a türelmet, az engedelmességet, a kötelesség érzetét, ami nélkül békés, nyugodt, szociális életről szó sem lehet!

És ebbeli munkánkban irányítsuk tekintetünket az emberiség nagy nevelőjére, az egyházra, a tanügy legmelegebb barátjára! — Ónála a tanügyért nem tett senki többet a világon! — És az örökké csodálandó erkölcsi és szellemi nagyság, — ez volt a civilizáció megteremtője és a tudományok ezredéves mestere, a művészetek, minden szépnek, igaznak és jónak dajkálója, áldozatkész pártfogója! Örök bizonyosságai ennek a művelt világ legnagyobb tanintézetei, melyek jobbára az ő nagylelkűségének, buzgalmánának köszönhetik eredetüket és felvirágoztatásukat. Tanui, — amit másutt hiába keresünk — tanui a kebeléből támadt ama dicső szentek, akik mindenről lemondva, mindent áldozva, kizárólag a keresztény tanítás és nevelés ügyének éltek, mint egy Kalasanti szent József, mint egy De La Salle szent János

a tanítók e példaképe és vedőszentje, kinek szobrát a tisztelet és kegyelet csak nemrég állítá fel a legméltóbb helyen, a keresztény világ legnagyobb és legdicsőbb templomában, a vatikáni szent Péter bazilikában, kik mindketten oly tanítórendet alapítottak, melyek az ifjuság nevelésével és tanításával a legeredményesebben foglalkoznak! Tanúi továbbá azok az alapítványok és ösztöndíjak, melyekkel az egyház az ifjuságot tanulmányában támogatja és segíti. Sőt tanúi maguk a kövek is; mert ahol az egyház gyökeret vert, ahol templomot emelt a hitnek, ott rendszeren hajlékot emelt a tudománynak és nevelésnek is!

S ha ilyen volt az egyház mindenütt, ahol keresztjét kitűzte, — száyszorta ilyen volt hazánkban, hol szent István óta az egyház javai voltak a tanügy alapjai; hol minden kornak meg volt a maga Pázmánya, Eszterházyja, Szepesyje, Lajcsákja, Háms Jánosa; hol az egyház részéről teljesített nagyszerű nevelésügyi munkálatokat és áldozatokat a hideg kor már nem is tekinti érdemnek, hanem csak a kötelesség egyszerű teljesítésének.

És munkálkodjunk abban a tudatban, hogy mi jogos alapon állunk! — Nekünk, mióta isteni ajkáról elhangzott e meghagyás: «elmenvén tanítsatok», — nekünk tanítani, oktatni, nevelni nemcsak kötelességünk, de velünk született, természetes, ősi jogunk is!

Hazánkban különben az 1790. évi 26. t. cikk kimondta, hogy iskoláinkhoz sértetlen jogunk van! Ez tehát az 1838. évi 38. t. cikk nélkül is kétségtelen. Azért ez utóbbit esakis olyannak tekintjük, mely rég meglevő jogunkat újból elismervén, ezzel mintegy felhívta a katolikusokat, hogy ezután még nagyobb mérvben, még fokozottabb buzgalommal karolják fel iskoláikat!

Ugy is kell tennünk! Nekünk minden megengedett eszközt fel kell használnunk arra, hogy iskoláinkat a kor kívánalmai szerint fejlesszük; mert csak az ilyen iskola lehet meg nekünk s csak a halandó iskola lehet a nemzeti haladás tényezője is! Nekünk mindent meg kell tenni arra nézve, hogy iskoláink a legjobbak, a legszervezettebbek legyenek, hogy azokban a legképzettebb, a legkiválóbb, a leghivatásszeretőbb tanítók működjenek! S ha volna, ami ezt gátolná, hátráltatná, megsibbasztaná, jöjjön az bárhonnán is, nekünk azt — jogainkra hivatkozva — erélyesen, bátran el kell távolítanunk! Am másrészt azt is meg kell tennünk, hogy a katolikusokat, a nagyokat és kicsinyeket, a hatalmasokat és gyengéket, a gazdagokat és szegényeket, szóval: mindenkit felrázunk és buzdítsunk, hogy lelkesedjenek már egyszer tulajdonukért, saját iskoláikért.

De ne csak lelkesedjenek, hanem tegyeék is végre és támogassák, gyámolítsák, pártfogolják, segítsék is azt és pedig nemcsak itt-ott elvéve, szórványosan, hanem mindenütt, az egész vonalon, öntudatosan, hathatósan, tervszerűleg, egyesült erővel az iskolaegyesület megteremtésével!

Ezt tegyük! És ugy-e, uraim, meg is fogjuk tenni?

Azért hadd hangoztassam: a megkezdett uton Isten nevében, bátran és biven előre!

Kérem is az ég hatalmas Urát, arassza áldását működésünkre. Világosítsa meg elménket, gyulassza fel szívünket, hogy erős akarattal, szilárd elhatározással, lankadni sohasem tudó kitartással sikerüljön nekünk előmozdítani a katolikus tanügy javát, embertársunk boldogságát, szentegyházunk és édes hazánk nagyságát, fényét és dicsőségét.

Nyugdíjügyünk.

A nagy válság miatt szélesedvén minden tereken. Ami ügyünkben sem történik semmi. Pedig sürgős dolgaink vannak. A többek között nyugdíjügyünk rendezése. Ezt 1901-re helyezte kilátásba maga a törvény s ime azóta a negyedik esztendő mulik, a nélkül, hogy a revízióhoz elhatározó lépések tettek volna.

Reméljük azonban, hogy mihelyt a viszonyok annyira javulnak, hogy az alkoto munkához hozzá lehet fogni, a nyugdíjtörvény revíziója lesz a mi ügyünk között az első.

Legutóbb (programbeszede alkalmából január hóban) *Berzeviczy* miniszter foglalkozott a revízió ügyével, amikor is ezt a nyilatkozatot tette: «Mielőtt a sajátképeni nevelés kérdéseire áttérnék, érinteni kívánom a tanítói nyugdíjalap ügyét, amelyre nézve két évi jelentés és zarszámadás, egy matematikai mérleg és a közigazgatási bizottságnak erre vonatkozó jelentése fekszik tudomásulvétel végett a Ház asztalán. Ez a jelentés megvilágítja az alap helyzetét, amelyre nézve csak azt akarom meg fölemlíteni, hogy az időközben lezart 1903. évi zarszámadás tanúsága szerint a deficit, amelyre, mint bekövetkezőre mutat a jelentés, ezúttal még be nem következett, ez azonban — megvallom őszintén — inkább csak véletlen és átmeneti körülménynek tulajdonítható. A néptanítói nyugdíjalap pénzügyi helyzete mindenesetre olyan, hogy egyensúlyának biztosításáról komoly rendszabályokkal kell gondoskodni. Ezt a föladatot pedig megnehezíti az a körülmény, hogy ugyanekkor kell a törvényt revidálnunk olyan értelemben és olyan irányban, hogy a nyugdíjazás, föltételeinek és módozatainak megjavítása tekintetében fölhangozott kívánalmak közül legalább a legjogosultabbak és legméltányosabbak figyelembe vétesenek. Erre nézve a tárgyalás közttem és a pénzügyminiszter úr között folyamatban van és igyekezni fogok, hogy mielőbb méltányos megoldáshoz jusson ez a kérdés».

E nyilatkozat jelentőségét nem csökkentik az azóta beállott nagy események; mert a miniszter kijelentései nem személyiek, hanem *tárgyiak*, melyek a *miniszterium* fölfogását tükrözik.

Tehát jelentések és a matematikai mérleg szerint az elmúlt évben már deficitnek kellett volna bekövetkezni. S ez csak véletlen körülmény-

nél fogva maradt el. Mi volt az a véletlen körülmény, azt a miniszter meg nem mondotta. Ebből az elhallgatásból mi azt gyanítjuk, hogy alighanem a matematikai mérleg és jelentések nem teljesen megbízható volta az a véletlen körülmény. S ez azt jelenti, hogy az alapnak megrendülésétől mégsem kell valami nagyon félni. Egyébiránt bármiként is álljon a dolog, a tanítóságnak a revízióhoz fűzött jogos és méltányos kívánalmait teljesedésbe kell hogy menjenek. Mert nem az alapért van a tanítóság, hanem megfordítva! S ha az alap rendeltetésének meg nem felelő, megfelelővé kell tenni. A jogos és méltányos kívánalmak teljesítésére fedezetet kell teremteni. Ami szükséges, ami nélkülözhetetlen, arra igenis kell a pénz. S ha kell, lesz is, mert a tanítóság kívánalmait lehetetlenségeket nem tartalmaznak.

A tanítóság legfőbb, legjogosabb, legkardinálisabb kívánalmait a következőkbe foglalhatók össze:

1. A tanítói fizetés állami kiegészítésénél számbavett kántori járandóságoknak a nyugdíjigénybe való beszámítása.

2. A szolgálati idő leszállítása 35 évre.

3. A család nyugdíjjogosultsága a családfő öt évi szolgálatát után.

4. A nyugdíjintézet kötelekében levő nem családos tanító által tartottak (szülek, testvérek, rokonok) részére segélydíj biztosítása.

Ezekre a szerény kívánalmakra lehet is, kell is fedezetet teremteni.

Hogy honnet? Az nem a mi dolgunk. Hiszen a kormányzás tiszte nem a miénk. A kormányzók, ha komolyan akarják, megtalálják a forrásokat, amelyekből meríthetnek. A miniszter jó nyomon indult. A «tárgyalás» a pénzügyminiszteriummal *reessen erelmünkre! Kétszerezze meg az állam a maga hozzájárulását.* Beléptette az állam a mi nyugdíjintézetünkbe a maga tanítóit. Gondoskodjék tehát az ellátásukról az állami dotációnak fölemelése által, hiszen azt csak nem kívánhatja az állam, hogy az ő tanítói a községek, felekezettek, községi és felekezeti tanítók összerakott milióból nyerjenek vegellátást!

Azután megtartandók a 15 krajeáros járulékok is. A nép ezt a szolgáltatást már megszokta s most már az általánrendszer mellett a beszedése sem okoz nagyobb nehézséget.

Végül föl lehet emelni a tanítók évi járandóságát is, ha épen *kell*. A tanítóság nyugdíja ugyan még ma is sokkal drágább, mint az állami tisztviselőké; a tanítóság mégis hajlandó a maga és családja érdekében még nagyobb áldozathozatalra is. Megfizeti, ha kell, a 2° helyett a 3-at.

Végül azzal is fokozni lehetne az alap jövedelmét, ha az alap tőkét gyümölcsözőbben kamatoztatnának és az *olesóbb* kezeléssel.

Ezeket elmondván e szélesedő időkben, arra figyelmeztetünk, hogy résen legyen a tanítóság, nehogy a hirtelenséggel beállható fordulat készületlenül találja, miként készületlenül találta a nép-oktatás-törvény revíziójának szövegére hozatala.

Viator.

Korunk nevelése és a vallásos jellegű iskolák.

«Az erkölcsi tönköt mindenki elismeri hazánkban» — mondta nemrég Buisson, aki a francia oktatás elvilágiasításának egyik vezére. Mi sem természetesebb, minthogy ily körülmények között, mindenki a baj okát kutatja. Boujeau, a párizsi törvényszék bírása, rámutat a legfőbb okra, amikor így felel: «Az erkölcsi elfajulásnak és elvadulásnak főoka nyilvánvalóan az istentelen nevelésben fekszik». Ime tehát az okkal szemben az okozat.

«Az ifjúságra nézre az első és legszükségesebb a vallás. Ezzel kell kezdenünk minden nevelést, mert tudnunk kell, hogy Istentől, Istenmel és Istenért vagyunk» — ezeket mondja Diderot.

Nézzük, így van-e tényleg?!

Tolstoj 1901. év végén írt, s a Revueben közölt levelében ezeket mondja: «Manapság a mi fölvilágosodott korunkban, a nevelés alapja épen nem a vallás, de nem is tekintik azt valami lényegesnek, csak úgy mellékesen, szinte ráadásnak tanítják a vallást az iskolában. Világos, hogy ilyen körülmények közl a nevelés csütörtököt mond s ha boldogulni akarunk, *sutba kell löknünk az egész mai rendszert.*»

Nem botorság-e a baj okát fölismerve, azt nem eltávolítani?

Sokáig észre sem vették a bajt s a mai fölvilágosodott korunk meg épen nem akarja észrevenni, mert tán még mindig azt tartja, hogy mivel többet tanít az iskola, annál nagyobb lesz a közműveltség. Neki csupán a közműveltség az alap, erre akar építeni, feledve, hogy: «*Ugy a gyermekre, mint egyévre, valamint az egész emberi társadalomra, mennyivel fontosabb az oktatásnál a nevelés!*»

«A vallások a babona megtisztult maradványai. A műveltség értéke fordított arányban áll a vallási buzgósághoz. Minden értelmi haladás a természetfölötti szerepének csökkenését vonja maga után. A jövő a tudomány»; ezen elveket vallják és ezek érdekében működnek azok, akik Bebellel talán épen a nagy közműveltség alapján: «A mennyországot is megtalálták, még pedig nem is messze tőlünk, csak itt e földön». Hogy mire fog vezetni az ily elvekkel megmetelyezett nevelés, *nem akarom rázolni*, hogy mire vezetett eddig is, azt mindenki *láthatja*, ha csak úgy nem tesz, hogy fényes nappal befogja kezével szemét és azt mondja, nem látok.

E lázas betegség közepett az iskolára gondolunk elsősorban, mint amely az erkölcsi regenerációnak egyik legfontosabb tényezője. De hisz ők is jól tudják, akik a családi tüzhelyre vetették elsősorban hálójukat, hogy ezután közvetlenül az iskola a leghathatósabb eszköz, az eddigi áldatlan állapotok megszüntetésére. «Az úgynevezett «laikus» iskolák — mondja Guillot, francia bíró — förtelmes csödöt mondtak. *Mert a vallási eszmény megszüntével minden más eszmény*

is kihód. A hazatlan gonoszok ugyanazon gyökerekből sarjadzanak, mint az Isten nélkül valók, az istentelenek. Hogy várhatóak tehát, hogy a laikus, hitvallás nélkül való stb. iskolák az ifjúság által a jövőendő korszak erkölcesit megváltoztassák. *Hu az élet vallásos jellegűsége minden emberi élet alapja, és ezért a nevelésnek is a vallás alapján kell történnie*, miként küzdjön meg egy *semleges* alapon álló iskola az oly irányzattal szemben, mely Bebel mondásával — «Krisztus létezése ködös» — a vallást *alajjában* támadja meg.

Erkölcsei oktatásról hallunk beszélni. Vajjon mi lenne az ész és tudomány morálja? «*Mert berillágitgatja rabok korát értelmének fényével, de emellett még is áruvélkedhet a szívének erkölcselenségeért*» — mondotta a hereceprímás ő eminenciája.

Folyton azt hangoztatják: oktalan az állami iskoláktól való felelem azért is, mert a *vallás-oktatást* ugyanis minden felekezet maga látja el. Tegyük különbséget az oktatás és nevelés között. Hisz nem *vallás-oktatásról*, hanem *vallásos nevelésről* beszélünk. A vallásos nevelés alatt nem a hitenküti két órai vallás-oktatást értjük.

Miért akarja az állam a közoktatást monopolizálni? Miért akarja a nagy életet, a *közoktatás szabadságát* fűlábilozni? Azért, mivel a mai államrendszerben a közoktatás az államhatalom kérdése?

Van-e magyar katolikus tanító, aki nem a magyar nemzeti állam kiépítésén dolgozik? — Martmuzzi és Pázmány képe lebeg minden katolikus tanító előtt, akik megmutatták, hogy a jó katolikus elsősorban magyar. Államot az államban képezni nem szabad, ezért tessék azon nem magyar ajkú iskolákat keményen megrendszabályozni, amelyeknél a felekezeti jelleg *tényleg* csupán ürügy arra, hogy ennek leple alatt hazaelenyes eszméket terjesszenek. Ezt mi mondjuk, magyar katolikus tanítók. Tessék a gyermeket neven, nevezni s az ürügyet nem általánosítani s ne mindent egy kalap alatt tárgyalni. Ezt is mi mondjuk, magyar katolikus tanítók, akiknek jel-szavunk: *Istenért, királyért, hazáért*.

Különbben, hogy mire vinne a szertelen államosítás, azt nyíltan hirdetik úgy a katolikus, valamint protestáns tudósok. Errenézve álljanak itt a «Katholikus Szemle»-ből Schulze Lajos, rósteoki prot. theológ. tanárnak 1879-ben a nürnbergi általános hitb. értekezleten mondott szavai: «Nem lehet tagadni, hogy a felekezeti iskolák megszüntetése miatt szenved az egyház, a protestáns jobban, mint a róm. kath. egyház; *de midkettőnél többet szenved az állam, mely ezáltal saját főnállásának erkölcsi alapjait ássa alá*. A pantheisztikus és materialisztikus hitetlenségnek a főnálló jogrend ellen barcoló, a szociáldemokráciában megizmosodó világnézete ellen az állami törvények üdvösek és szükségesek. Azonban ezek csak a nyilvánosan felszínre kerülő törvényszegésekkel szemben léphetnek föl; a szívnek elrejtett érzületét el nem nyomhatják és meg nem javíthatják.

Ez ellen egyedül az Isten egyházában uralkodó szentlélek segíthet».

Az erkölcsi homladozást megakasztani és fokozatosan gyógyítani az iskola csak úgy lesz képes, ha a *nevelés és tanítás központja a vallás lesz*; e végből szükséges, hogy a *vallásra építsük a nevelést s a vallást az összes tanítással szerves kapcsolatba hozzuk*, hogy az emberi élet minden mozzanatában érvényesülhessen: *Istentől, Istennel és Istenért és ezt megvalósítani egyedül a vallásos jellemű iskolák hivatottak*.

Hogy miképen és mihódon lehetséges ez, arról más alkalommal szölok.

Muesi.

Eberhardt János.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Iskolaszékek körüli eljárás. Kivonat a beszercebányai egyházmegye f. évi V. körleveléből. Tekintettel az elsőfokú tanügyi hatóságot képező iskolaszékeknek épen ezen kivételből érthető nagy fontosságára, s ezzel szemben azok megválasztásánál, illetve a választásról fölvetett jegyzőkönyvek megzerkesztésénél nem ritkán tapasztalható felületességre és mulasztásokra: — figyelmeztetnem kell a kerületi tanfelügyelő és iskolagazgató lelkész urakat, hogy az iskolaszékek megújítása iránt azok köldetésének lejártával haladéktalanul intézkedjenek; a választásra jogosult hitközségi tagok összeírását szabályszerűen eszközöltessék; legyen gondjuk arra, hogy iskolaszéki tagokul lehetőleg az oktatásügyhöz értő egyének válasszassanak, hogy az iskolaszéki saját kebeléből valassa meg az egyházi elnökön kívül tisztviselőit és hogy az iskolaszéki gondnok legyen az előirt hivatali esküit: — szóval úgy a választás előkészítésénél, valamint annak tényénél is a legszigorúbban alkalmazkodjanak a nagymélt. magyar püspöki kar által kiadott tanügyi Rendszabályok idevágó intézkedéseivel. Minthogy pedig az iskolaszékek jóváhagyására jogosult egyházmegyei hatóság ezen törvényszerű alakítások pontos megtartásáról csakis a hozzá beterjesztendő jegyzőkönyvekben szerezhethiteles tudomást: — emélfogva elrendelem, hogy eme jegyzőkönyvekben az e tekintetben irányadó főbb mozzanatok mindenkor érthetően kifejezésre jussanak és az egyházmegyei hatóság ekkép megszerezhesse azon tájékozást, mely nélkül a jóváhagyás jogának tudatos gyakorlása el sem képzelhető.

Egyházi és iskolai adó ingatlan után fizetendő. Hasonló esetekben mihez tartás végett közlöm a m. kir. vallás- és közokt. miniszternek f. évi február 13-án Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottságához intézett következő rendeletét: Hivatkozva G. J. baghi róm. kath. hívó és aszódi háztulajdonosnak aszódi róm. kath. hitfelekezeti adója ügyében az 1902. évi június 12-én 2360/kb. 1902. sz. a. kelt jelentésére a közlemények alatti visszazárása mellett értesitem a közig. bizottságot, hogy a nehezelt alsóbbfokú határozatok megváltoztatásával kötelezem G. J. róm. kath. vallású aszódi házbirtokost az aszódi hitközség által ottani házbirtoka után jogerősen kirótt hitfelekezeti adó megtérítésére. Ugyanis a követett állandó gyakorlat szerint a róm. kath. hívók fárabeli birtokaik után a szabályszerűen kirótt hitfelekezeti, egyházi és iskolaadóval, még ha helyben nem laktak is, megterhelhetők; minélfogva G. J. baghi lakos, róm. kath. hívó aszódi ingatlana után az aszódi róm. kath. egyház által szabályszerűen és jogerősen kirótt hitfelekezeti adó töle közigazgatási uton is akadálytalanul behajtható. A jelen esetben különben is a hitfelekezet az adókirovást a hívó birtokának alapul vételével eszközölvén, következik, hogy minden róm. kath. hívó, aki Aszódon az adóalapul jogérvényesen megállapított birtokkal rendelkezik, birtokának érdekeltségénél fogva ezen ingatlan birtoka után a törvényesen kirótt

hitfelekezete
A másolat
Község
iskolai se
hány felek
a község
által arany
figyelembé
adott össze
A m. kir.
határozata
házközség
törvényhá
határozatá
ról juttat
előterjeszt
totta. — a
ala vevén
bírószág a
segélyét é
hogy ezt
1903. évi
helybeli
élvezett is
szolgáltass

A K

Neme
az elts
vegezne
a Szent
naeskoz
kedő me
apátplo
való be
gyobb ti
hazafias
kat. A t
kartól s
Ország
már a r
hogy m
gyüles
lete me
elő. Fog
kibocsá
képzőkl
zesre.
törvény
mes int
számol
gazdag
tudósít

A r
Tanügy
lovag c
reájuk
ügyebe
zetek f
Egyl
beavat
ügyeit
Sért

hitfelekezeti, egyházi és iskolai adót viselni tartozik. — A másolat hiteleül: *Grubotsay Adolf*, igazgató.

Községi segély felekezeti iskoláknak. Felekezeti iskolai segélynél az a ténykörülmeny, hogy milyen és hány felekezeti jellegű iskola fönntartása címén segélyez a község valamely vallásfelekezetet, a más vallásfelekezet által arányossági alapon támasztott igény elbírálásánál figyelembe nem jön, hanem az illető hitfelekezetnek adott összes iskolai segély szolgál arányossági alapul. A m. kir. közigazgatási bíróság 1904. évi 1818. számú határozata. A közigazgatási bíróság a S. róm. kath. egyházközség abbéli panaszát, mely szerint N. vármegye törvényhatósági bizottsága 1903. évi 4588. sz. a hozott határozatával a panaszos egyházközséget a város részéről juttatott évi 1000 kor. segélyének fölemelése iránt előterjesztett kérelmével másodfokulag szintén elutasította. — az 1896. évi XXVI. t. c. 48. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következőleg ítelt: A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad: a panaszos egyházközség segélyét évi 3276 koronára emeli föl és kötelezi S. várost, hogy ezt az összeget a S. róm. kath. egyházközségnek 1903. évi január 1-től számítandólag mindaddig, amíg a helybeli ág. hitv. evang. egyházközséget ezidőszent évezett iskolai segélyezésben részesíti, a szokott módon szolgáltassa ki.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Katholikus Tanügyi Tanács ülése.

Nemes büszkeségünk a katolikus tanügynek ez az eletszerve. Minden gyűlésen serény munkát végeznek itt vezető paedagógusaink. Amárc. 30-án, a Szent-István-Társulat üléstermében tartott tanácskozás is eredményekben gazdag volt. Kiemelkedő mozzanat volt dr. *Jordán* Károly szaniszlói apátplébánosnak a Tanügyi Tanács einökségébe való beiktatása, ki első megjelenésével a legnagyobb tiszteletet vívta ki. Programja katolikus hazafias nevelés által boldogra tenni a polgárokat. A tanítástervek leérkeztek a nm. püspöki kártól s így most már sajtó alá rendezhetők. Az Országos Magyar Katolikus Iskolaegyesület most már a megvalósulás stádiuma felé közeledik, úgy hogy május 24-én már meg lesz az alakuló közgyűlés, melyet *Csárdosky József* e. püspök elnöklété mellett a Tanács kebeléből bizottság készít elő. Foglalkoztak még a kultuszminiszter nemrég kibocsájtott azon rendeletével, mely a katolikus képzőkbe állami szakfelügyelőket küld ellenőrzésre. A gyűlés ezt az intézkedést nem tartja törvényben gyökerezőnek, elhamarkodott és sérelmes intézkedés az. Végül a kiküldött bizottságok számoltak be működésükről. Az eredményekben gazdag ülésről a jövő számban adunk részletes tudósítást.

★

A róm. kath. tanítóintézetek tanárok a kath. Tanügyi Tanács üléset megelőzőleg *Ember Károly* lovag elnöklété mellett értekezletet tartottak a roájuk nézve ama sérelmes miniszteri intézkedés ügyében, melynek értelmében a tanítóképző-intézetek fölé szakfelügyelőt küldött ki.

Egyhangulag tiltakoztak a miniszter újabb beavatkozása ellen, a katolikus tanítóképzők ügyeit illetőleg.

Sértőnek és lealázonak találja, hogy a minisz-

ter szakfelügyelet alatt álló, állami képzőintézeti igazgatókat küld a kath. képzőket irányítani.

Az értekezlet beható megbeszélés után a következő javaslatot terjeszti a tanügyi Tanács elé:

1. A miniszternek a képzők szakfelügyeletére vonatkozó rendelete elő nem készített, elhamarkodott, sérelmes, törvényben nem gyökerező s egyébként is teljesen elhibázott intézkedés; épen ezért hódolatteljesen kéri a tanügyi Tanács a nagyméltóságú püspöki kart, hogy ezen intézkedés életbeléptetése ellen tekintélyének egész súlyával lépjen föl.

2. Az országos katolikus tanügyi Tanács a kath. tanítóképzők tanári testületeihez köriratot intéz, fölkérve, hogy a tanári értekezleten tárgyalják e rendeletet s kérjék föl főpásztorukat, hogy ezen intézkedés megváltoztatását sürgetni méltóztassék.

Dr. *Bilinszky* Lajos képző-igazgatót küldte ki az értekezlet, hogy ezen ügyet a tanácsülésen előadja.

Keményffy K. (Esztergom) a miniszter rendelkezését nem tartja a törvényből sarkalatosan eredőnek. A 76-iki törvény, amelyre a miniszter rendelkezését alapította, nagyon tág értelmű. Az csak arról szól, hogy ha a tanfelügyelőség nagyobb területtel bír, az szükség esetében egyes szakférjakat küldhet ki a tanmenet stb. megfigyelésére. A jelzett törvény csak időről-időre kiküldendő szakbiztosokról szól, de nem állandó természetű szakfelügyelőkről.

VEGYESEK.

Szechenyi-Kollonits-fele alapítványi helyek betöltése. Az 1905. évre megüresedett három helyre a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *Péterffy Elek* kiérdemült tanítót, *putnoki lakóst*, *Remenyik Endre* nyugalmazott kántortanítót, *egri lakóst* és *Géczy János* nyugalmazott tanítót, *orosi lakóst* nevezte ki. A kinevezettek évi 120 kor. segítségben részesülnek.

Követendő példa. A lekipásztori buzgóságnak és a katolikus hívek áldozatkészségének igazán szép és követendő példájáról tanúskodik a következő eset. Szanyon a múlt vasárnap *Berky* Zoltán plébános fölölvasta és magyarázta az ottani tejszövetkezet és fogyasztási szövetkezet tagjai előtt a győri püspöknek, *Szechenyi* Miklós grófnak az erkölestelen, rossz olvasmányoktól óvó s a jó, katolikus olvasmányokra buzdító minapi körlevelét. A hívek olyannyira átértették a buzdítást, hogy *Berky* plébános indítványára nyomban elhatározták, hogy úgy a tejszövetkezet, mint a fogyasztási szövetkezet összes tagjai, számszerint négyszázan, belépnek a Szent-István-Társulatba, annak népies tagsága alapján. A püspök és plébános buzgósága ime egy helyen mennyi új hivatott szerezni a katolikus irodalomnak! Ha ugyanez a buzgalom másutt is hasonló módon nyilvánul, rövidesen 400—500.000 tagja kellene hogy legyen a Szent-István-Társulatnak.

Ami fölött mi is gondolkodhatunk. A Társadalomtudományi Társaság március 31-től kezdve hetenkint tartandó ülésein a középiskolai reform kérdését fogja megvitatás tárgyává tenni. A kérdések között, amelyek vita tárgyat fogják képezni, több olyan van, ami fölött a népiskola ügyének intézői is gondolkodhatnának. Így: A középiskolai tanulók túlterheltségének a tanulivalók mennyiségével? A magyar nyelvi oktatás kérdése. Az értelmes jó előadás szempontjából van-e haszna a gram-

matika fogalmak és szabályok betanulásának? Tanítások-e a középiskolában vértant? A szónoklatlan tanítás nem fölösleges-e a középiskolában? Az irodalom-történet tanítása megszorítandó-e? Tapasztalható-e, hogy egyes tanulók legnagyobb része, akik az iskolában kiváló tanulók voltak: a) az életben jobban boldogulna, b) hogy műveltségével kitűnnek embertársai közül? Nem lenne-e célszerű, hogy a középiskolai oktatás ideje, a tananyag egy részének elhagyásával rövidebbre szabassék, hogy az ifjúnak hosszabb idő maradjon a neki megfelelő fel-sőbb tanulmány és pályá saját tapasztalatai szerint való megválasztására? Milyen tárgyakat kellene a középiskola mai tananyagából törölni? Milyen új tárgyakat kellene felvételre? Indokolt-e, hogy társadalmi mozgalom indít-sse meg a középiskolai oktatásnak a gyakorlati élet-ter való közelebb hozására?

Játszóhely az iskolákban. A gyermek életeleme a játék. A főtartás régiában, hogy a városrendezések alkal-mával minden szabad területet lefoglalt, eladott és be-patott. Parkok, terek, gyermekjátszóhelyek létesítése is-mertelen fogalom volt a fától, üdülőhelytől irtózó telek-spekulációsok előtt. Az egymásra zsúfolt házsorokkal, szűkre szabott udvarokkal kizárták a levegőt is s a szűz-egényi gyermekesereg esztendő szamura ott trespel a kemor falak között sítét otthonában, vagy az iskola pad-tában. Bárczy István dr. tanácsos, a tanügyi osztály vezetője számos údvos, életrevaló reformja után leg-nyabban orvosolni akarja, legalább nagyjából, a játszó-helyek elhagyásával elkövetett mulasztásokat. Mint min-den eddigi alkotásával, amelyekkel az iskolák fejleszté-sére, az észszerű oktatásra, a gyermekek szellemi isme-reteinek kiterjesztésére törekedett, legújabb tervének is az a célja, hogy a szabadmozgástól elzárt gyermekek eremek teret adjon a kedvük szerint való játékra. Biz-losítani akarja, hogy minden iskolának legyen játszó-helye. Ennek elérése végett körlevélben megkérdezte az igazgatókat, mekkora a kezeletük alatt álló iskola udvara, bevezette-e, vagy kivesített, van-e benne fa, bokor, vagy virág? Nem akadályozzák-e azok a gyermekek játékát, lehet-e az udvarban kosárlabdapályát csinálni? Van-e az iskola közelében alkalmas játszóhely? Ha a válaszokat megkapja az ügyosztály, Bárczy tanácsos intézkedni fog, hogy minden iskola tanulóinak legyen játszóhelyük, ahol szabadon mozoghatnak. Ezt az intézkedést hazánk többi városai is megtehetnék.

Az országos közoktatásügyi tanács allandó bizott-sága március 14-én dr. Beöthy Zsolt elnöklésével tartott ülésében véglegesen megállapította a népiskolai tanterv és a hozzá készített utasítások szövegét. Ez utóbbi 112 oldalra terjedő szerves munkát, amely nem csupán a tanterv magyarázatára szorítkozik, hanem egységes képpel foglalja össze a népiskola egész nevelő és tanító munkásságát. Ez elkészült munkalathoz fognak csatlakozni az osztályon népiskola utasításai, továbbá a gazdasági ismételő iskolára és a nem magyar anyanyelvű nép-iskolák magyar nyelvi tanítására vonatkozó tantervek és utasítások, amelyeknek albizottsági előkészítése már any-nyira előrehaladt, hogy elkészülésük részben a jövő is-kolai év alatt biztosan várható.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A «Nepnevelő» 1. évi március 5-iki számában hirt nemeseányi anyaegyház róm. kath. kántortanítói állás újból hirdették s a pályázat 8. évi ápril hó 11-ik napjá-nak délelőtti 10 órájára tüzetk ki. Lehetőleg személyes megjelenés kéretek. *Turcsányi Albert* nemeseányi plébá-nos, iskolaszéki elnök. 136 1—1
Csallóközszentantali anyaegyházhoz tartozó **Tár-nok** fióközség tanítói állomásra, melyre a kánterság is egybe van kötve, pályázat hirdettek, azzal, hogy csal-odveles tanítók pályázhatnak. Tanítói javadalmazás: a község péntárából havi előleges részletekben 600 kor.

Tandijakból 200 kor., ezért köteles az ismétlősöket is tani-tani. Szombat és ünnepek előtti napokon a szorgalmi időben végzendő litániákért Csény Péter alapítványból 60 kor., az iskola fűtésére 3 öl tüzelőfa. Kántorságért kap párber, stóla és misedíjak címén 300 kor. körül és a vallás-alapból 64 kor. 64 fillért. Lakása áll: 2 szoba, konyha, kamara, istálló és az iskolához kertjéből. A pályázni szándékozők felszerelt kérvényeiket *ápril 20-ig* írt. *Lesz-ky Sándor* alesperes tanfelügyelő úr címére küldendők Nagymagyar, Csallóköz, Pozsony megye. 138 1—2

Egri érseki megye

A «Nepnevelő» 1905. február 26-iki 9. számában hir-detett **galvácsi** tanítói állomás pályázata, mely március 6-ára volt kitűzve, *április 13-ig* meghosszabbították, azon kéressel, hogy a pályázók folyamodványait április 9-ig Szendrőbe küldjék. *Krempácsky István* esp. plébános. 137 1—1

A **nyirpiricsesi** róm. kath. főkegyház kántortanítói állomására pályázat hirdettek. Javadalma: 1. két szoba, konyha, kamara, istálló (újra lesz építve), sertésöl, kút, kiskert. 2. Belsőség 467 □ öl. 20 kat. hold 330 □ öl. ennek haszonbéri jövedelme 170 korona. 3. Egyházmegyétől készpénz 444 kor. 82 fillér. 4. A priesei hívektől párber 86 korona. 5. Tanyai dohányosoktól 20 korona. 6. Stóla-ból 14 korona. 7. Államsegély 236 korona, arra jogosult-knak az államtól ötödéves korpótlék. Összesen 970 kor. 82 fillér. Köteleességei: kántori teendők pontos végzése. A mindennapi és ismétlősiskolások oktatása, egyházi ének és ministrálásra való megtanítása. A híveket alkalom-adtán búcsúra vezetni. Pályázati határidő 1905. *április 9.* Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Tannyelv magyar. Kérvények okmányokkal felszerelve a nyirbátóri róm. kath. lelkészhez küldendők. (Szabolcs m.) *Konkolgy Barna* administrator. 132 1—1

Győri püspöki megye.

A **sopronrákosi** kántortanítói állásra pályázat hir-detettek. A kántortanító javadalmazása: szabad lakás, kert, három hold szántóföld, melyet a kántortanító maga tartozik megmunkáltatni, 6 hold rét, 10 hold gratalé, most víz borítja. Az uradalomtól 380 liter buza, 240 liter rozs, 200 liter bor, 200 kéve rőzse és 9 korona 45 fillér készpénz. A községtől 24¹/₂ mérő rozs. Készpénzben különféle címen 493 kor. 40 fillér. Az iskola- és tanító-szobák fűtésére 220 kor., 2 öl kemény hasábra és 100 kéve rőzse. Még 2 szekér széna. Az istentiszteletnél való segéd-kezésért, ha a tanító elvállalja, 150 kor. A templompénz-tárból különféle címen 255 kor. Evi stólajövedelem körül-beltől 150 kor. A kérvények *április 9-ig* az iskolaszékhez küldendők. *Karcsy János* plébános, Sopron-Rákos. 131 1—1

A **sopron-iváni** (Sopron m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelem: Lakóházon kívül: 21 kat. hold és 1539 □ öl föld Temető használatra kaszálótul. A község megmunkál öszszel 3 holdat (1200 □ öle-vel) és tavasszal 1 holdat (meg van váltva 60 koronával). Tandij 182 kor. 80 fill. Ostyasütésért 20 kor. Párber körül-beltől 28 p. mérő rozs. Minden gazda és zsellér után 10 fill. lakó után 32 fill. Temetés után 24 fill. Enekes mise után 40 fillér. Alapítványi misék után 10 kor. 30 fillér. Ezen jövedelemből tartozik 300 koronát tanítói ellátás és fize-tés címén a községi pénztárba befizetni. Szombatokon, ünnep előtti nap és egész nagybőjtben köteles könyörgést tartani. A kántori teendőket önállóan elvégzi. Ha a ha-rangoztatást és sekrestyési teendőket elvállalja, úgy ezért kap 30 koronát, körülbeltől 10 p. mérő búzát, keresztelé-sek után 20 fillér, esketések után 1 kor. A felszerelt folyamodások *ápril 15-ig* nyújtandók be főtiszt. *Frank József* esperes-plébános urhoz Csepregbe. (Sopron m.) 140 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **bölcskei** róm. kath. osztálytanítói állásra *április 16-ig* pályázatot hirdetek. Javadalma: 2 szoba, konyha, élekkamra és pincéből álló lakás. 100 □ öl bázikert és 50 □ öl káposztásföld. Készpénzítés 800 kor., ismétlő-oktatásért, ha megbizatik, 60 kor. Kötelmei: az iskola-szék által meghatározott osztálycsoport tanítása, a hittan

becmélzot
kérdése.
ideje alát
Fizetés az
Istrán plé

Veszpr
nitoi állom
lakás kon
11:9 hold
aratás stb
180 kor.
118 kor. 9
sen 1029
nyvatálhoz

A szec
üresedven
Fizetés: 3
800 kor.
osztályna
kezés. Ké
urhoz, u.

5 vált
alul. C
VA
B

Fig

mest
nem
tanító
lenne
ébes
ags-
hibai
amit

eime
Ara
vagy
«Em
kalab
is ig
fól a
akik

tem,
a re

133

bejuttatása és a hitoktató akadályoztatása esetén kérésére. A kántort betege és hivatalos elfoglaltsága ideje alatt tartozik helyettesíteni. Tannyelv: magyar. Fizetés az állásfoglalás idejétől folyósítottak. *Vajay István* plébános, iskolaszéki elnök Böleske. 134 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Veszprémmegyei Nagy-Kamond rom. kath. kántortartói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: 1. Szabad lakás konyhakerttel. 2. Föld 10 hold 1016 □ s uradalmi 12 s hold = 391 kor. 3. Temetőfü = 10 kor. 4. Szántás, aratás stb. napszámok 173 kor. 5. Átlag 30¹/₂ e mérő rozs 180 kor. 6. Lélekpenz 51 kor. 7. Tüzifa 46 kor. 8. Tandij 118 kor. 9. Stóla 40 kor. 10. Harangozás 20 kor. Összesen 1029 kor. Választás *április 6-án*. Kérvények plébániahivatalhoz Karakó (Vas m.) küldendők. 123 3-3

A szenttamási iskolában a II-od tanítói állomás megüresedvén, arra f. e. *április 9-ére* pályázat nyitottak. Fizetés: butorozott szoba, tisztogatás és futésen kívül 800 kor. havi részletekben fizetve. Kötelmek: a feisőbb osztálynak és ismétlősök tanítása. A kántoriakban segédkezés. Kérvények nagyságos *Rigó Zsigmond* apátplébános urhoz, u. p. Molnár (Vas m.) küldendők. Az iskolaszék. 135 1-1

Harmónium

5 változatú, jóhangú (Éder-féle), feleáron alul, 60 forintért, csomagolva és vasuti szállítást is beleértve, eladó.

VARGA BALÁZS

Budapest, VII., Verseny-utca 6.

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

világosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Sentsir lovagja, a Ferencz József-rend lovagja.

A párisi és becsi világtalálton stb. helyről kitüntetve.

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legnyomású csőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemeshangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmersekeltebb árban és legkíméletesebb pontossággal teljesít. Orgona jókarban tartalasa mersekeltebb árban elváltatják. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

Figyelem! ♣ ♣

Tanítóknak fontos!

Olvassátok el!

Hozzátok szöveget, magyar tanítók! Régen szemem szűrt már nekem, hogy a múlt századok iskolamestereiről mily kicsinyítőleg nyilatkoznak még a tanítók is. Kutattam s arra az eredményre jutottam, hogy nem így van. Ennek az eredménynek megtestesülése egy könyv, amit én ki akarok adni nektek, a XX. század tanítóinak, a rég letűnt századok iskolamestereiről. Nem képelek magyar tanítót a XX. században, aki ne lenne kíváncsi a régi iskolamester igazságos képeire. Talán kartársi kötelesség is, vagy mi. Történelmi rajzok, elbeszélések kereteibe illesztettem be őket, hiteles adatok után, nem a fantázia vezérelt, hanem a megírt igazság. Fekő, elsárgult írások, vastag, erdes papírok tesznek tanúságot a régi iskolamesterek erényeiről, hibáikról, a társadalomban elfoglalt helyzetükről. Ezek lesznek abban a könyvben, amit én nektek szántam, amit én nektek megírtam, aminek én a

„Mester Uraimék”

cimet adtam. Rajtatok áll, hogy könyv legyen belőle. Azért ezennel előzetést hirdetek a «Mester Uraimék»-ra! Ára fűzve 2. —, kötve 3 korona. Ejnye no! Ne ijedjétek meg! Ahol ketten vagytok 1-1 korona, — hárman vagytok, már csak 66 fillér, ahol négyen vagytok, hát — rendeljétek 2 példányt! Bírálóm azt írta, hogy «Ennek a könyvnek nem szabad hiányozni egy tanító asztaláról sem». Komolyan mondom, ennyit még a kaláberon is elveszítetek: két-három liter borral kevesebb 1905-ben, meglesz a «Mester Uraimék»! Ámbár az is igazság, hogy mikor a régi iskolamesterekről könyvet akarok kiadni, nem fordulhatok pártfogásért teszem föl a — miskolci eszmatikához. Hiszen ez a könyv nem elégtétel is lesz a régi iskolamesterek irányában, akiket bizony elég igazságtalannal annyira lenéznek, becsümelnek.

Azért hát csak vegyétek elő azt a vörös lapot s előre az e öfuzetéssel április 10-ig. Előre is kijelentem, hogy nem szököm el Amerikába, legfeljebb csak Budapestre valamelyik nyomdába. A jó Isten tudja, hátha a régi iskolamesterek szellemei megőrülnének ennek az utazásnak.

Jászdózsza, 1905. március 15.

Kartársi üdvözléssel

Rérfy Lajos néptanító.

A

Szent-István-Társulat

kiadványai.

Új magyar köszöntő.

Ünnepi ünnepségek alkalmára való köszöntések. Versekben, levél- és beszédekben szólnak magyarszültek, rokonok, tanítói és ismerősökhoz sőt a tanulóifjúság és felnőttek számára.

Irta Györffy János. Kötve K 1

Magyar Szavalókönyv.

I. füzet.

Válogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák I. és II. osztálya számára.

Irta Györffy János. Kötve K — 32

Magyar Szavalókönyv.

II. füzet.

Válogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák III. osztálya számára.

Irta Györffy János. Kötve K — 32

Magyar Szavalókönyv.

III. füzet.

Válogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák IV. osztálya számára.

Irta Györffy János. Kötve K — 32

Magyar Szavalókönyv.

IV. füzet.

Válogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák V. osztálya számára.

Irta Györffy János. Kötve K — 36

Magyar Szavalókönyv.

V. füzet.

Válogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák VI. osztálya számára.

Irta Györffy János. Kötve K — 36

Magyar Szavalókönyv.

Az öt füzet egybe kötve.

K 1.40 Erős egészségvonkötésben K 1.40

Kisdednevelés- és Módszertan.

I. rész.

A római kath. kisdedovónó-képzőintézetek és családok számára. A Szent-István-Társulat által jutalmazott pályamunka.

Irta Számord Ignác. Füzve K 1.40

Kisdednevelés- és Módszertan.

II. rész.

A római kath. kisdedovónó-képzőintézetek és családok számára. A Szent-István-Társulat által jutalmazott pályamunka.

Irta Számord Ignác. Füzve K 2

Kisdednevelés- és Módszertan.

III. rész.

A római kath. kisdedovónó-képzőintézetek és családok számára. A Szent-István-Társulat által jutalmazott pályamunka.

Irta Számord Ignác. Füzve K 2

Kaphatók:

a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT
könyvkiadóhivatalában
Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28.

könyvkereskedésében
Budapest. IV., Kecskeméti-u. 2. sz.